

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СТАРА ЗАГОРА

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Светлозар Петков Вацов
член на научно жури

в конкурс за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР
обявен от Тракийски университет – Стара Загора в ДВ бр. 86/15.10.2021 г.

За участие в конкурса са подали документи двама кандидати: доцент д-р Валентина Димитрова Шарланова и д-р Румяна Тодорова Гьорева. Със заявление с вх. № 84/08.02.2022 г. до Декана на ПФ доц. д-р Валентина Димитрова Шарланова е оттеглила документите си за участие в конкурса. Затова в рецензията се оценява продукцията единствено на кандидата д-р Румяна Тодорова Гьорева.

I. Практика като специалист в областта на управлението на образованието

Приемам, че със своя трудов стаж:

- пет години като заместник-директор в Основно училище „Свети Иван Рилски“, Перник и Професионална гимназия по облекло и туризъм „Свети Иван Рилски“, Перник;
- осем години като началник на отдел „Инспектиране и организационнометодическа дейност“ в Регионален инспекторат по образованието – Перник;
- една година като заместник кмет по образование и култура в Община Перник;
- две години като инспектор в Национален инспекторат по образованието, с основни функции инспектиране на детски градини и училища, разработване на инструментариум за инспектиране (критерии, индикатори и подиндикатори, въпросници за самооценка, наръчник за инспектиране) и др.

кандидатът отговаря на изискванията на чл. 29, т. 3 от ЗРАСРБ.

II. Обобщени данни за научната продукция на кандидата

От приложените документи е видно, че в своята научноизследователска и научноприложна дейност кандидатът покрива минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в област 1. Педагогически науки.

Представената диплома за придобиване на научна степен „доктор“ показва, че с дисертационния си труд на тема „Функции на мониторинга в процеса на децентрализация на училищното образование“ е изпълнено изискването по показател А *Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“*, което носи на кандидата 50 точки.

По показател В *Хабилитационен труд – монография* кандидатът участва със самостоятелен труд „Модели за стратегическо управление на институциите от системата на предучилищното и училищното образование“, което се оценява със 100 точки.

В монографията се систематизират общите и съществени страни, признания, отношения и връзки между регламентите в актуалната за образованието нормативна база, имащи отношение към стратегическото планиране в училищните институции в подкрепа на разработването на политики и стратегии в училищните институции и ефективно им управление. Практическата стойност на монографията е в разработения комплексен модел за стратегическо планиране и управление на дейности и процеси в училищната организация, както и конкретни модели, според прилагането на различни образователни политики и на инновации за осигуряване на високо качество на образованието. Комплексният модел е подложен на експертен анализ, който доказва неговата значимост и приложимост.

По показател Г кандидатът представя публикувани две монографии („Мениджмънт на училището в условията на криза“ и „Оценяване на

качеството на образование в училищните институции“, които не са представени като основен хабилитационен труд (200 точки) и публикувана книга „Контролната дейност в образованието“ на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ (75 точки).

Първата монография представя връзката между кризисния и инновационния мениджмънт. Антикризисното управление е разгледано като управление на промените и обратно – инновационното управление е представено като вид антикризисно управление. Основен акцент в монографичния труд е създаването на модел за управление в кризисни ситуации. Разработеният примерен план за управление на кризи в систематизиран и достъпен вид представя модел, подходящ за приложение в конкретни организации, които могат да го използват и да разработват собствени антикризисни планове, обвързани със специфичните им особености.

Целта на второто монографично изследване е проучване на практиките за оценяване на качеството на образование, установяване на взаимовръзки между стандартите за оценка и изследване на възможностите за въздействие върху качеството на образование в образователната среда и нейните компоненти. Изследван е дизайнът на процесите на инспектиране, самооценяване и оценяване на качеството в България. Синтезирани са идеи, концепции и добри практики, търсещи синергетични средоточия като гарант за пълноценно проектиране на процесите на самооценяване, оценка на качеството и инспектирането.

Основната цел на книгата „Контролната дейност в образованието“ е да формира знания за значението на контрола като функция на управлението, целите, задачите и функциите на контролната дейност, както и да предостави възможност за изграждане на умения за прилагане на различни механизми за разработване и изпълнение на ефективни

контролни системи.

По показател Г, точка 6 *Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация*, са представени две статии, реферирани в Web of Science, което дава 60 точки. По точка 7 от същия показател, *Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове*, са представени 18 статии, които дават 165 точки. Изискванията по показател Г за общия брой точки е 200 и кандидатът (с 500 точки) значително ги надхвърля.

По показател Д, точка 11 *Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове*, са показани една рецензия и един цитат, което носи 30 точки. По точка 13 *Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране* са показани 19 цитирания, като всяко от тях се оценява с по 5 точки – общо 95. Изискванията по показател Д са изпълнени, като кандидатът набира 125 точки, повече от изискуемите 50 точки.

Общийят брой точки на кандидата е 958,64 при норматив от 550 точки, което значително надхвърля минималните национални изисквания.

III. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Оценявам положително начина на самооценка и приемам с известни поправки посочените в авторската справка научни и научно-приложни приноси на трудовете на д-р Румяна Гьорева:

1. Методологически и теоретични приноси:

1.1. Формулиран е терминологичния апарат на някои основни понятия, свързани с управлението на образованието, в т.ч. децентрализация, автономия, качество на образованието, мониторинг, контрол, стратегическо управление, управление на кризи, управление на

промяната, въз основа на анализ на вижданията и концепциите на български и чуждестранни изследователи, работещи в областта образователния мениджмънт и управлението на организациите.

1.2. Проучени са, анализирани и обобщени научни разработки, нормативни регламенти, международни и европейски практики, във връзка с прилагането на контролно-оценъчни системи за управление и развиване на качеството на образование, както и за неговата оценка и самооценката на институциите.

1.3. Доказани са тенденции и закономерности в представите за съдържанието на понятието мониторинг и значението му като управленска технология за мениджмънт на образователните институции в условията на автономия и за развиващие на самоорганизиращи се и самоусъвършенстващи се образователни системи.

1.4. Обоснована е концепция за необходимостта от нов подход към управлението на качеството на образованието, базиран на стратегическо планиране, управление на стратегии и внасяне на непрекъснати подобрения чрез комплекс от мониторингови дейности за оценяване на качеството на образование в училищните организации (в т.ч. интегриране на външната независима оценка със самооценяване в училищните институции и включване на участниците в образователния процес и партньорите във външния и вътрешен мониторинг, с прилагане на сътрудническо управление, лидерство и механизмите на учещата се организация).

1.5. Систематизирани са обобщения на актуалната за образованието нормативна база във връзка с разработването на стратегии за развитие на училищните институции, както и необходимостта и ползата от прилагането на стратегическо управление.

1.6. Изяснена е същността на стратегическото управление като теория и практика, като подробно са анализирани основни характеристики

и етапи на стратегическото планиране, както и методи и техники за провеждане на анализ на факторите на средата, с цел формулиране на мисия и визия на училищната институция и планиране на стратегически цели.

1.7. Изследван е дизайнът на процесите на инспектиране, самооценяване и оценяване на качеството в България.

1.8. Анализирани са концептуални рамки от водещи идеи и практики за оценяване и самооценяване в европейското образователно пространство.

1.9. Систематизирани и анализирани са специфичните особености на понятията криза и кризисен мениджмънт, възможните видове кризисни ситуации в образователната среда, подходите и стратегиите за справяне с кризи, ролята на комуникациите и технологиите при управлението на кризи, както и възможностите, които предоставя иновационният менеджмънт за преодоляването на кризисни ситуации.

2. Практико-приложни приноси:

1. Представено е оригинално решение за оценяването на качеството на образование чрез разработен интегративен модел за провеждане на мониторинг, който се основава на процесен подход и включва взаимовръзките на основните процеси, които протичат в училището с мениджмънта, лидерството и мотивацията на участниците в образователния процес и заинтересованите страни в него.

2. Разработен е инструментариум за външен и вътрешен мониторинг с непосредствена практическа приложимост за усъвършенстване на управлението на качеството на образование, който включва направления на оценяване, критерии, показатели, индикатори и необходими доказателства, параметри за оценка при вътрешен мониторинг, въпросници, съобразени с особеностите на различните етапи на училищното образование.

3. Обобщени са национални политики и приоритети като основа за

формиране на институционални стратегически цели, основни принципи на стратегическото планиране, фактори на външната и вътрешната среда на институцията, които влияят на стратегическото управление и инструменти за изследването им. Предложена е методика (алгоритъм) за стратегическо планиране с очертани фактори за ефективно стратегическо управление и постигане на организационно усъвършенстване.

4. Разрешени са проблеми на стратегическото планиране в училищните институции чрез дадени практически варианти на стратегически цели и дейности и мерки към тях, с очертани мисия, визия и стратегически насоки за развитие на образователните институции.

5. Предложени са конкретни модели за стратегическо управление, които допринасят за разрешаване на проблемите с методиката за разработване и изпълнение на стратегии в предучилищното и училищното образование, основани на политиката за прилагане на иновации в образователния процес и осигуряване на високо качество на образованието.

6. Установени са взаимовръзки между стандартите за оценяване на качеството на образование и възможностите за въздействие върху повишаването на качеството чрез проучване и изследване на практики в европейското образователно пространство.

7. Синтезирани са идеи, концепции и добри практики, търсещи синергетични средоточия, като гарант за пълноценно проектиране на процесите на самооценяване, оценка на качеството и инспектирането в образователната среда и нейните компоненти.

8. Анализирани са концептуални рамки от водещи идеи и практики за оценяване и самооценяване в европейското образователно пространство.

9. Разработен е вариант на план за управление при кризи в образованието, съдържащ цели, задачи, роли и отговорности на екипите при управление на кризи и очаквани резултати.

Показател за значимостта на приносите в научните трудове на кандидата са и цитиранията на авторски публикации на кандидата. Те отговарят на изискванията както по брой, така и по качество на изданията, в които се цитират.

IV. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки и препоръки към представените от кандидата трудове.

V. Заключение

След като се запознах с представените от кандидата материали и научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и на съдържащите се в тях научни приноси, потвърждавам, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и съответния Правилник за развитие на академичния състав в Тракийски университет – Стара Загора за заемане от кандидата на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионалното направление на конкурса. В частност кандидатът удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено plagiatство в представените по конкурса научни трудове.

Въз основа на гореизложеното давам своята положителна оценка на кандидатурата и препоръчвам на научното жури да предложи на компетентния орган по избора на Факултета по педагогика на Тракийски университет – Стара Загора да избере д-р Румяна Тодорова Гьорева да заеме академичната длъжност „професор“ в професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието.

Дата: 24.02.2022 г.

Член на журито:

(проф. д-р Светлозар Вадов)

TRAKIA UNIVERSITY STARA ZAGORA

REVIEW

prepared by Prof PhD Svetlozar Petkov Vatsov
member of the jury for Professor habilitation rank
announced in Government gazette issue 86/15.10.2021 г.
by Trakia University Stara Zagora

Two candidates have applied for participation in the competition: Associate Professor Dr. Valentina Dimitrova Sharlanova and Dr. Rumyana Todorova Gyoreva. With an application with ent. № 84 / 08.02.2022 to the Dean of PF Assoc. Prof. Dr. Valentina Dimitrova Sharlanova withdrew her documents for participation in the competition. Therefore, the review evaluates the production only of the candidate Dr. Rumyana Todorova Gyoreva.

I. Practice as a specialist in the field of education management

I accept that with her work experience:

- Five years of work experience as Deputy Director at the Primary School "St. Ivan Rilski", Pernik and Vocational School of Clothing and Tourism "St. Ivan Rilski", Pernik;

- Eight years as head of the department "Inspection and organizational and methodological activities" in the Regional Inspectorate of Education - Pernik;

- One year as Deputy Mayor for Education and Culture in the Municipality of Pernik;

- Two years as an inspector in the National Inspectorate of Education, with main functions inspection of kindergartens and schools, development of inspection tools (criteria, indicators and sub-indicators; self-assessment questionnaires; observation maps of lessons and institutions, inspection manual), etc.

the candidate meets the requirements of art. 29, item 3 of the ZRASRB.

II. Generalized data on the scientific work of the candidate

The materials provided by the candidate show that the candidate's research, scientific and applied work cover the minimum of National requirements for acquiring the academic position Professor in professional area 1. Pedagogical Sciences.

The PhD Diploma provided by the candidate show that the candidate's dissertation Monitoring functions in the process of decentralization of school education is adequate to the requirement index A Dissertation work for acquiring the academic position Associate Professor and carries 50 points.

Index B habilitation work – monograph. The candidate provided her work Models of strategic management of institutions at preschool and school education which carries 100 points.

The monograph systematizes the common and essential aspects, features, relations and connections between the regulations in the current normative for education base relevant to strategic planning in school institutions in support the development of policies and strategies in school institutions and their effective management. The practical value of the monograph is in the developed complex model for strategic planning and management of activities and processes in the school organization, as well as specific models, according to the implementation of various educational policies and innovations to ensure high quality education. The complex model is subjected to expert analysis, which proves its importance and applicability.

Index G. The candidate provided published two monographs (Management of school in critical conditions and Evaluating the quality of education in school institutions) which have not been presented as basic habilitation work (100 points) and a published book Control activity in education on the basis of a defended doctoral thesis for acquiring the scientific rank PhD (75 points).

The first monograph presents the connection between crisis and innovation management. Crisis management is considered as change management and vice versa - innovation management is presented as a type of crisis management. The main emphasis in the monographic work is the creation of a model for crisis management. The developed sample crisis management plan in a systematic and accessible form presents a model suitable for application in specific organizations that can use it and develop their own anti-crisis plans related to their specific features.

The aim of the second monographic research is to study the practices for assessing the quality of education, to establish interrelations between the standards for assessment and to study the possibilities for influencing the quality of education in the educational environment and its components. The design of the processes of inspection, self-assessment and quality assessment in Bulgaria has been studied. Ideas, concepts and good practices have been synthesized, looking for synergetic centers, as a guarantor for complete design of the processes of self-assessment, quality assessment and inspection.

The main goal of the book Control activity in education is to form knowledge about the importance of control as a function of management, goals, tasks and functions of control, as well as to provide opportunities to build skills for applying various mechanisms for developing and implementing effective control systems.

Index G, point 6 Articles and reports published in scientific publications, referenced and indexed in world-famous data bases containing scientific information. The candidate has presented two articles referenced in Web of science. They carry 60 points. Index G, point 7 Articles and reports published in non-referenced specialized journals with scientific reviews or published in referenced collective volumes. Eighteen articles are presented. They carry 165 points. The requirement for index G for the total number of points is 200. The candidate has collected 500 which considerably exceeds the required number.

Index D, point 11 Citations or reviews in scientific publications referenced and indexed in world-famous data bases containing scientific information or monographs and collective volumes. There is one review and one quote which carries 30 points. Point 19 Citations or reviews in non-referenced scientific journals with scientific reviews. There are thirteen citations, each of them is 5 points, which carry 95 points altogether. The requirements for index D have been reached. The candidate has collected 125 points which is more than required 50 points.

The total number of points that the candidate has collected is 958,64. The required number is 550, which significantly exceeds the minimum national requirements.

III. Evaluation of the scientific and practical results and contribution of the materials presented by the candidate.

I assess positively the way of self-assessment. I accept with some corrections the stated in the author's reference scientific and scientific and applied contribution of the work of the candidate PhD Rumyana Todorova Gyoreva;

1. Methodological and theoretical contributions:

1.1. The terminological apparatus of some basic notions connected to education is formulated, including decentralization, autonomy, quality of education, monitoring, control, strategic management, crisis management, management of change on the base of analysis of views and concepts of Bulgarian and foreign researchers working in the sphere of education management and organization management are theoretically defined.

1.2. Scientific studies, regulations, international and European practices in relation to applying of systems of control and evaluation for management and development of quality of education, as well as its evaluation and the self-assessment of the institution are examined, analyzed and summarized.

1.3. They are proven trends and regularities in the notion monitoring and its significance as a managerial technology for management of the education institutions in conditions of autonomy and for development of self-organizing and self-improving education systems are widened and deepened.

1.4. A concept of necessity of a new approach to the management of quality of education based on a strategic planning, management of strategies and introducing continuous improvement through a complex of monitoring activities for assessment the quality of education in school organizations (including integration of external impartial assessment with the self-assessment of school institutions and including the participants in the process of education with the partners in the internal and external monitoring, applying collaborating management, leadership and work of the educating organization) is justified.

1.5. Summaries of actual for the education regulations connected to elaboration of strategies for development of school institutions as well as the necessity and benefit of applying strategic management are systemized.

1.6. The nature of strategic management as a theory and practice is clarified. Basic characteristics and stages of strategic planning are analyzed in detail, as well as methods and techniques for carrying out analyses of environment factors aiming to state a mission and a vision of school institution and planning for strategic aims.

1.7. The design of the processes of inspection, self-assessment and evaluation is studied of quality in Bulgaria.

1.8. Conceptual frameworks of leading ideas and practices for assessment and self-assessment in the European educational space are analyzed.

1.9. Specific features of the notions crisis and crisis management, possible types of crisis situations in the environment of education, approaches and strategies to overcome crises, the role of communication and technology in crisis management, possibilities of innovative management for dealing with crises are systematized and analyzed.

2. Practical and applied contribution:

2.1. An original solution for assessing the quality of education is presented through an integrated model of monitoring, which is based on a process approach and includes the relationship of the main processes that take place in the school with management, leadership and motivation of participants in the educational process and stakeholders in it.

2.2. A toolkit for external and internal monitoring has been developed with immediate practical applicability to improve management the quality of education, which includes areas of evaluation, criteria, indicators, indicators and necessary evidence, parameters for evaluation in internal monitoring, questionnaires tailored to the specifics of the different stages of school education.

2.3. National policies and priorities are summarized as a basis for the formation of institutional strategic goals, basic principles of the strategic planning, factors of the external and internal environment of the institution, which influence strategic management and research tools. A methodology (algorithm) for strategic planning with outlines is proposed factors for effective strategic management and achieving organizational improvement.

2.4. Problems of strategic planning in schools are solved institutions through given practical options of strategic goals and activities and measures to them, with outlined mission, vision and strategic guidelines for development of educational institutions.

2.5. Specific models for strategic management are proposed, which contribute to solving problems with the methodology of development and implementation of strategies in pre-school and school education, based on the policy for implementing innovations in the educational process and ensuring high quality education.

2.6. Relationships have been established between the standards for assessing the quality of education and opportunities for impact on quality

improvement through research and study of practices in European education space.

2.7. Synergetic ideas, concepts and good practices have been synthesized centers, as a guarantor for the complete design of the processes of self-assessment, quality assessment and inspection in the educational environment and its components.

2.8. Conceptual frameworks of leading ideas and practices for evaluation and self-assessment in the European educational area are analizing.

2.9. A version of the crisis management plan for education has been developed, containing the goals, tasks, roles and responsibilities of the teams in the management of crises and expected results.

The indicator of the significance of the contribution of the scientific work of the candidate are the citations of the author's publications of the candidate. Citations correspond to the requirement both in number and in quality of publications.

IV. Critical notes and recommendations

I do not have any critical notes or recommendations on the scientific work presented by the candidate.

V. Conclusion

After I have familiarized with the presented materials and scientific work for the habilitation, based on the analysis of their significance and scientific contribution, I confirm that the scientific achievements correspond to the requirements of ZRASRB, Regulations for its applying and the relevant Regulations for development of academic staff at Trakia University Stara Zagora for acquiring of academic position Professor in the scientific sphere and the professional area of the habilitation. In particular, the candidate complies with the minimum national requirements in this professional area. There is no proved plagiarism in the presented materials.

Based on the above i give my positive evaluation on the candidacy and recommend the scientific jury to offer to the competent selection authority of Faculty of Pedagogy at Tracia University – Stara Zagora to vote for PhD Rumyana Todorova Gyoreva to get the academic rank Professor in the professional area of 1.1. Theory and management of education.

Shumen, 24 February 2022

Member of the jury:

(Prof PhD Svetlozar Vatsov)

